

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: 1. Del : 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "1. Del : 1812-42", i Heiberg, Johanne Luise: *1. Del : 1812-42*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 43. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibfr05val-shoot-idm139983404716560.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: 1. Del : 1812-42

ET VIGTIGT MØDE.

J. L. Heiberg, der var ansat som Lector ved Kiels Universitet, var for Øieblikket paa Besøg i Kjøbenhavn, og som det hed, paa kort Tid. Men i sit stille Sind havde han besluttet aldrig mere at vende tilbage til en By, et Folk og en Stilling, der var ham uudholdelig. Disse Tyskeres hele Væsen og Færd var stik imod hans danske Natur, hvilket han ogsaa har udtrykt i et Digt med disse Ord: "I Kjøbenhavn at dø, er bedre end i Kiel at leve." Strax efter sin Ankomst havde han skrevet sin første Vaudeville: "Kong Salomon og Jørgen Hattemager". Hvilken Opsigt den gjorde er vel bekendt; den satte Byen formeligt i Oprør; Alverden talte kun om Kong Salomon og Jørgen Hattemager. Interessen for Theatret havde i nogle Aar været i Aftagende. Der var spillet og spillet det Gamle, mest tyske Arbeider, og man længtes efter nye Stykker, nye Talenter. I saadanne golde Perioder famler Publikum efter Aarsagen til, at Interessen er kølnet, og giver snart Et, snart et Andet Skylden. Da kom det Eneste, som kan hjælpe: en Digter. J. L. Heiberg kom med sin friske, danske Vaudeville; hans Lunes Kraft rammede som et elektrisk Stød; det gamle, mørke Hus blev atter lyst, man strømmede til, og nu var der den "Festivitas", uden hvilken Kunstens Tempel bliver til en borgerlig Dagligstue. En Mængde smaa, litteraire Krager lode vel deres hæse Skrig høre; man talte om "at fordærve Smagen", Moraliteten, Talenterne med denne nye Genre; man fraraadede Publikum at se disse Arbeider; men jo mere man fraraadede, des stærkere blev Tilstrømningen. Den Jubel, der var i Theatret, naar "Kong Salomon" blev opført, var ubeskrivelig. Med den nye Digter kom, som det altid gaar, nye Talenter.

Tydeligt erindrer jeg endnu den første Opførelse af dette Stykke (28de November 1825); jeg var selv tilligemed en Del andre Børn med i Choret. Om det Standpunkt, hvorpaa min litteraire Dannelse stod, vil man faa en Forestilling, naar jeg fortæller, at da Choret i Korsør sang:

"Vi kan godt, godt, godt bruge Pengene,
Vi ere trængende
Til dem forsand!"

da grublede jeg over, hvoraf det kunde komme, at man i Korsør ikke havde Sand? Hvor meget jeg end grublede, turde jeg dog ikke spørge Nogen herom af Frygt for at spørge om noget Dumt! og at blive leet af var for mig det Grueligste, jeg kunde tænke mig.

44

Heiberg var altsaa i Kjøbenhavn og nød sit Held. Nu vilde en lykkelig Skjæbne, at han netop var tilstede i Theatret hin Aften til Frydendahls Aftenunderholdning. At se den, allerede dengang i Forhold til Rollen, gamle Rosenkilde som Skoledrengen Hans i sin snevre, kortærmede Trøje, iført sit hele aandelige Lune, spille Elsker til mig lille Pige, gjorde, at vor Scene blev modtaget af det hele Publikum med en Overgivenhed, en Latter, en Applauderen, der syntes ingen Ende at ville tage. Kort efter at Scenen var forbi, kom J. L. Heiberg op paa Theatret, og jeg hørte ham spørge: "Hvor er den lille Pige?" At det var mig, dette Spørgsmaal gjaldt, faldt mig virkelig slet ikke ind, førend Rosenkilde svarede, idet han pegede hen paa mig: "Der staar hun jo!" Heiberg kom da hen til mig, tog mig i begge Hænderne og udtalte sin Glæde over, hvad han havde set. Jeg ser endnu den høie, slanke Mand staa for mig med det fine, kloge Physiognomi, og jeg tænkte: "Hvem mon det er?" Her saae jeg Heiberg for første Gang. Efter denne Aften kom han ofte hen til mig paa Theatret, naar han tilfældigvis saae mig, og paa sin artige Maade sagde han mig altid et Par venlige Ord.

En Maanedtid derefter kom han en Dag til mig i mit Hjem og sagde: "Hin Scene paa Hoftheatret har givet mig Ideen til en ny Vaudeville, som jeg vil spørge Dem, om De kunde have Lyst til at høre mig læse, da jeg haaber, De vil udføre Hovedrollen i den. Hvis De derfor synes, kunne vi maaske bestemme en Dag, paa hvilken jeg kunde læse den for Dem hos mig, hvor vi ere uforstyrrede." Jeg var meget forlegen ved dette Besøg og spillede som sædvanligt den Stumme. Min Moder, der følte sig uendelig smigret ved hans Besøg, bad om, at min Søster Amalie ogsaa maatte komme med, hvortil han meget artig svarede: "Det skulde være ham en Fornøielse." Det hørte med til min Moders særegne Anskuelse, at der ingen Forskjel maatte gjøres mellem min stakkels syge Søster og mig, men at Alt, hvad jeg nød af Godt, skulde hun tage Del i - en Bestemmelse, som blev mere og mere trykkende, jo ældre jeg blev - ikke fordi jeg jo virkelig holdt af denne Søster uagtet vor forskellige Natur, men jeg var altid i Angest for, at hun pludselig skulde faa sit Slagtilfælde. Desuden pinte hendes Snaksomhed mig i Andres Nærværelse, hvor hun uophørligt talte om Alt i Hjemmet, ofte om det, jeg ansaae for mine dybeste og sørgeligste Hemmeligheder. Paa den fastsatte Dag gik Amalie og jeg en Formiddag til J. L. Heiberg. Et net Caffebord stod dækket for at modtage os, og der var endnu en Herre nærværende. "Nu maa De tage tiltakke med denne Caffe, som jeg vil lave, saa godt jeg kan," ytrede Heiberg. "Min Søster forstaar godt at lave Gaffe," udbrød Amalie. "Det var jo morsomt at drikke Caffe, som De har lavet," vedblev Heiberg, "vil De?" Med stod Forlegenhed lavede jeg 45 nu Caffen, og han forsikrede, "den var ypperlig". Heibergs Tone og hele Væsen behagede mig meget. Han talte med mig som med en voxen Dame; det plumpe Du, som, forunderligt nok, til Trods for min virkelige Beskedenhed altid havde stødt mig, naar Herrer tillode sig det imod mig, benyttede han sig ikke af. Efter Frokosten satte vi os

Heiberg, Johanne Luise, *1. Del : 1812-42, 1944*

Alle ned, og nu oplæste Heiberg sin Vaudeville "Aprilsnarrene" for os. Med den mest spændte Opmærksomhed og med en usigelig Glæde hørte jeg til, som om jeg vilde sluge hvert Ord, hver Stavelse. Vi have ofte i senere Aar leet ad denne Scene, hvor han da efterbede mig, siddende med opspilet Mund og stirrende Øine.